

MARIBORSKI VEČERNIK „JUTRA“

Cena 1 Din

Uredništvo in uprava: Maribor, Gosposka ul. 11 / Tel. uredn. 2440, uprave 2455
Izhaja razen nedelje in praznikov vsak dan ob 14. uri / Velja mesečno prejemnik
v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom 12 Din / Oglasi po ceniku / Oglasa
sprejema tudi oglasni oddelček »Jutra« v Ljubljani / Poštni ček. rač. št. 11.409

Koncentracija francoske atlantske vojne mornarice v maroških vodah

LONDON, 9. januarja. »News Chronicle« poroča senzacionalno vest, da se vršijo v Ceuti velike priprave za prihod večjih vojnih transportov. Isti dopisnik poroča, da se francosko atlantsko brodogradnja zbira v maroških vodah, sicer pod službeno izjavo, da gre za navadne pomladanske manevre, pričemer da priznava tudi to, da bo v slučaju potrebe čimprej pri roki. »Daily Telegraph« zatrjuje, da so Nemci v španskem Maroku prevzeli gospodarstveno in finančno upravo, s čimer je nemara v zvezi ta koncentracija francoskega atlantskega brodogradnje.

Stojadinović — Ciano

BEOGRAD, 9. januarja. Doznava se, da se bo predsednik vlade dr. Stojadinović, ki se trenutno nahaja v St. Moritzu, vrnil v Jugoslavijo preko Milana, kjer se bo sestel z zunanjim ministrom grofom Ciano, oziroma s katerim pooblaščenec zunanjega ministrstva, s katerim se bo razgovarjal glede ureditve obojestranskih jugosl. ital. političnih in gospodarskih odnošajev.

BERN, 9. januarja. Semkaj je prispel tudi prejšnji romunski zunanji minister Titulescu.

Sardinija italijanska opozicije v španskih bovalih

PARIZ, 9. januarja. V zvezi z nemškim ter italijanskim odgovorom na britansko francosko noto, ki se v tukajšnjih krogi tolmači kot manever Nemčije in Italije, da se zadeva zavlačuje, poroča »Oeuvre« podrobnosti glede italijanske pomoči. Vsako noč odleti iz Sardinije v Španijo 10 do 12 tromotornih letal. Ti aparati so oskrbljeni s 6 do 7 metriskimi stotj bomb in s pogonskim materialom za 12 urni let.

PARIZ, 9. januarja. Borbe za Madrid se nadaljujejo z neverjetno srditostjo. Madridskim četam se je posrečilo, da so preprečile nadaljnje prodiranje Francovih čet. Najsrdečije borbe so bile pri Pozueli, kjer so Nemci in Maročani trikrat navalili na postojanke madridskih čet, pa vedno brez uspeha. Republikanske čete pa so pri Casa de Campo zasedle važne postojanke. Na severnem bojišču so re-

publikanske čete zasedle Ose, Sajambe Riboto, Ponton in Caldevilla. Na obeh straneh se opaža neverjeten fanatizem ter krvoločnost. Tudi strateški manever generala Mole ob reki Manzanares pri El Pardo se je ponesrečil, četudi so bile republikanske sile osredotočene pri Escorialu in je ta napad prišel iznenada.

BERLIN, 9. januarja. Ker je potekel rok, ki ga je postavil poveljnik nemške mornarice v španskih vodah valencijski vladi v svojem ultimatu, v katerem je zahteval izročitev zaplenjenega tovora na »Palosu«, in ni valencijska vlada na ultimatu odgovorila, je nemški poveljnik izročil oba zaplenjena parnika valencijske vlade »Aragon« in »Mara Junquero« generalu Francu kot nadomestilo za »Palos«. Doznava se, da bo valencijska vlada izročila zadevo »Palosa« haaškemu razsodišču.

30. t. m. velik Hitlerjev govor

BERLIN, 9. januarja. V tukajšnjih krogi se širijo najrazličnejše vesti o važnih dogodkih, ki se pripravljajo v Nemčiji koncem tega meseca. V zvezi s tem se pojasnjuje, da Hitler ne namerava odstopiti kot kancelar, in da je Göring z

gospodarsko štiriletko preveč zaposlen, da bi mogel prevzeti kancelarske posle. Pač pa se napoveduje, da bo 30. t. m. imel Hitler v rajstagu velik govor. Ob zaključku nemške štiriletke, ki jo je napovedal Hitler ob prevzemu oblasti.

Albanija si želi prijateljstva z vsemi

TIRANA, 9. januarja. V razgovoru s sotrudnikom »Demokratije« je izjavil predsednik albanske vlade Koco Kotta, da posveča njegova vlada pretežno pozornost gospodarskim vprašanjem. Glede albanske zunanje politike je povdaru-

iskreno sodelovanje z zavezniško Italijo in je ugotovil, da so odnošaji Albanije dobri napram vsem sosedom. Albanija se nahaja v stanju konsolidacije in želi živeti v miru in prijateljstvu z vsemi državami.

Zima se seli v južne kraje

ISTAMBUL, 9. januarja. Po vsej Anatoliji je huda zima. Temperatura je povsod zdrknila pod 20 stopinj Celzija. Ogromne količine snega preprečujejo vsak promet. Na Črnem morju besnijo

nepreravno snežni meteži. Po vesteh iz Grčije je tudi tamkaj nastopila ostra zima in so s snegom pokriti celo najjužnejši deli Grčije.

Degrelle kvaci odnošaje med Brusljem in Rimom

BRUSELJ, 9. januarja. Havas poroča: Belgijski zunanji minister Spaak je sprejel italijanskega poslanika Preciosia, ki mu je pojasnil, da je za belgijsko vladlo zelo neugodna odločitev italijanske vla-

de, s katero je reksističnemu voditelju Degrellu odobreno, da po italijanskem radiu drži govore čisto političnega značaja.

Poljaki in židovska vprašanje

Varšava, dne 9. januarja.

Protizidovski val je zajel v poslednjem časovnem razdobju tudi poljsko državo in je bojkot, ki so ga medtem začeli dosledno izvajati nacionalni demokrati upropastil že tisoče in tisoče poljskih Židov. Položaj je danes tak, da so Židje prisiljeni zapuščati svoja službena mesta in opuščati svoje trgovine. Vsa ostrina protisemitskega gibanja v Poljski kaže svoje posledice v tem, da se osobito v mestih odvijajo dan za dnem nove trgovine, medtem ko se stare, židovske, opuščajo, tako da bo število nežidovskih trgovin kmalu presegló število židovskih.

Najostrejša borba proti Židom se trenutno razvija v zapadni Poljski, kjer je danes že nad 350 občin v najostrejšem afrontu proti židovskemu elementu, tako da je v teh občinah Židom vsako trgovanje zabranjeno. Še hušje nego v mestih je na deželi. Objavljena statistika nam dokazuje, da je bilo v preteklem letu v 1550 vaseh 35 židovskih trgovin manj nego jih je bilo leta 1914. Kmetje si pomagajo v tej protisemitski borbi z ustanavljanjem svojih združenj, v katere pa Židje nimajo dostopa. Kakor v trgovinski stroki, istotako se opaža načrtno zamišljeno iztrebljanje Židov tudi v vseh ostalih strokah. V šolah in na vseučiliščih sme študirati samo omejeno število Židov. Položaj je tako zaosten, da si Židje sami želijo čimprej izselitve, ker jim tu ni več obstanka.

V Poljski živi okrog 3 in pol milijona Židov. Teh bi se poljska država rada iznebila in čimprej otrsela. Država sama je načela vprašanje izselitve židovskega življa in ga utemeljuje z ekonomskimi razlogi. Položaj židovstva v poljski državi ni nič kaj rožnat. Sicer nekam čudno zveni, če se poudarja, da je zlasti med poljskimi Židji mnogo siromakov; in vendar je to dejstvo. Beda med židovskim življenjem je iz dneva v dan večja, čemur pa ni bilo vedno tako.

Kakšna razlika je na primer med siromašnim Židom in siromašnim Nežidom? Dognano je, da je dana možnost službena 56% Nežidom in samo 33% Židom. Občudovanja vredna pa je organizacija medsebojnega podpiranja med Židji. Vsak zaposleni Žid mora skrbeti istočasno za dva druga brezposelna svoja tovariša. Najtežje so prizadeti Židje v prestolici Poljske, kjer je naseljenih približno 360.000 Židov, to je 10% vseh poljskih Židov. Kakšne gmotne razmere vladajo med poljskim Židovstvom, nam najverodostojneje osvetljujejo številke, ki pravijo, da je bilo navezanih na podporo zimске akcije v Vilni 32%, a v Lodzu 29% vseh tamkaj živečih Židov. Izmed onih Židov, ki so naseljeni po manjših mestih, jih je moralo 75% iskati posojila, da so sploh lahko začeli kakšno obrt. Le malo je takih (približno 7%), ki dobivajo pore od svojih sorodnikov iz Ameriki ali katere druge države. Računa se, da je vsak drugi poljski Žid navezan na podporo! Med onimi Židji, ki žive v mestih, je 75% takih, ki so trgovci, industrijci ali pa obrtniki. Na vsakega nežidovskega trgovca odpade 20 Židov trgovcev, medtem ko odpade na vsakih 100 poljskih kmetov komaj po eden židovski kmet. Glede poljske industrije prevladujejo Židje samo še v tekstilni industriji v Lodzu in Bialistoku, dočim jih je drugod (petrolejski, premogovni, sladkorni industriji) že izrinili domači, nežidovski kapital.

Danes obhaja Nj. Vel. kraljica Marija svoj 37. rojstni dan. Ves narod se na ta dan v globokem spoštovanju klanja visoki slavljenci kraljici, ki se je po mučeniški smrti vzvišenega soproga Aleksandra Ugalnitielja z vso vneto in vsemi odlikami svojega značaja posvetila vzgoji svojega prvenca Nj. Vel. kralja Petra II. ter kraljevičev Tomislava in Andreja, ki jih vzgaja v duhu najlepših ter najplemenitejših narodnih tradicij. Z vso vneto pa posveča svojo vzvišeno skrb in ljubezen tudi revni deci. Na tem torišču razvija vse odlike svoje dobrosrčnosti in plemenitosti. Posvečanje dobrotnosti socialno šibkejšim je eno izmed njenih najtoplejših prizadevanj. Njeno dovedanje delovanje, združeno z brezprimerno skromnostjo in dobrotljivostjo, je najmočnejše jamstvo za to, da bo človekoljubna misel v naši državi tudi vnaprej imela v njenem Veličanstvu najmočnejšo zastobo in oporo. S svojim dovedanjem človekoljubnim delom je kraljica Marija posegla tja, kjer je pravzaprav težišče kraljičinega poklica in poslanstva: na polje izboljšanja socialnih priklj in življenjskih tegob, ki jih tiščemo in tisočem orinaša naša doba.

Na njen rojstni dan izkazuje vsa Jugoslavija hvaležnost Nj. Vel. kraljici materi Mariji, svetli vzornici našim ženskam in materam nele v izvrševanju odgovornosti polnih dolžnosti materinstva, marne tudi v nežni ljubezni do ubogih in siromašnih ter vzornem človekoljubnem ter socialno karitativnem udejstvovanju.

Pabecki

MINISTRI SE VRAČAJO.

Ministri, ki se radi pravosl. božičnih praznikov nahajajo izven Beograda, se vrnejo jutri v Beograd. V nedeljo pričene delo posameznih skupščinskih odborov, dočim se seja Narodne skupščine pričakuje koncem januarja.

POTRESNI SUNKI.

Seizmografske priprave zagrebškega, geofizičnega instituta so beležile večeraj popoldne ob 14.30 50 sekund trajajoči katastrofalni potres z epicentrom 6700 km od Zagreba. Takisto so beležile potres londonske seizmografske priprave z epicentrom 6 do 7000 km od Londona. Domnevamo da je bil potres v Srednji Aziji ali Indiji.

Češke strojnice v nemški vojski

Neprodoren utrdbeni pas iz jekla, betona in železa ob čeških mejah

Kako intenzivno in po preudarnem načrtu skrbi bratska republika Čehoslovaška za obrambo svoje domovine in svojih meja, nam dokazuje članek, ki je pred nedavnim izšel v »Lidovih Novinah«. Znani vojaški strokovnjak generalštabni polkovnik E. Moravec je objavil svoja zanimiva razmotrivanja o napredku čehoslovaške vojske. Ker slovi g. Moravec kot eden najboljših vojaških kritikov, je njegovo razpravljanje zbudilo tem večjo pozornost ne samo v čehoslovaški republik, temveč tudi izven njenih meja. Pisec ugotavlja predvsem, da se je vojaški duh tudi v sicer demokratični čehoslovaški republik v zadnjih letih znatno dvignil. Kakor zaznamuje Čehoslovaška na vseh poljih napredek, tako ni zaostala v skrbi za izpolnitev armade, njenega orožja in njene vojne industrije. V tem pogledu je bilo preteklo leto zelo plodno in niso Čehoslovaki še nikdar toliko mislili na obrambo svoje domovine. Izpolnjevanje je zajelo vse plasti armade od vrhovnega poveljstva pa do najpriprostejšega vojaka prostaka.

Leto 1936 je bilo leto velikega vojaškega napredka osobito v pogledu tehnike, taktike in organizacije. Najznačilnejše je pa to, da je dobila čehoslovaška armada v preteklem letu svojo lastno vojno produkcijo in lastne tipe raznovrstnega orožja. Čehoslovaška vojna industrija je tako napredovala, da sta na primer uvedli tako Anglija kakor tudi Nemčija v svojih armadah strojnice, ki so proizvod čehoslovaške vojne industrije. Nabavljata jih obe državi v Čehoslovaški, ker so najpreciznejše in solidno izdelane. Generalštabni vojaški strokovnjak trdi, da čehoslovaški tanki in topovi ne zaostajajo za angleškimi in nemškimi ter da vsa vojaška motorizirana sredstva lahko konkurirajo z vsemi ostalimi državami v Evropi.

Lanskoletni vojaški manevri čehoslovaške vojske so pokazali v jasni luči vso pripravljenost in vzdržljivost armade, tako da lahko mirno trdimo, da spada čehoslovaška vojska med najbolj opremljene armade v Evropi. Po mnenju g. Moravca bi bilo potrebno izpopolniti zrakoplovstvo ter mu omogočiti čim večji razmah.

Tem zanimivejše so izjave o obsejnih utrdbah. Se pred letom dni ni imela Čehoslovaška nobene utrdbe, preteklo leto pa je bil ustvarjen iz jekla, betona ter jekla neprodoren zid, preko katerega bo težko priti. Mnogo se je izdalo za oborožitev, vse pa je bilo izvršeno tako, da stroški oboroževanja niso oslabili narodnega gospodarstva, temveč ga nasprotno celo okreplili. To pomeni, da se je izvedla oborožitev po zdravih gospodarskih in narodno obrambnih načelih.

Naši jubilarci

Kovač Tomislav, petdesetletnik

Skromno in tiho, kakor odgovarja to njegovemu temperamentu, je v krogu svojih najožjih domačih in drugih najbližjih prijateljev proslavil svojo petdesetletnico Kovač Tomislav, lekarnar in župan velike občine Štrigove, ki je največja v ljubotmerskem srezu. Pri tem se nehote sproži pero, da se obude veselo in žalostno iz njegovega življenja. Kot sim srednje stoječega kmeta se je preril skozi šole z neizbežnim materialnim pomanjkanjem. Ko je postal mladenič, je postal delaven in ognjevit omladinec in narodni delavec. Lekarniško prakso je vršil v Mariboru, kjer se je navdušil za narodne ideale.

Službeni upravni aparat mu je dal okusiti vso strogost, toda Kovač je ostal neomajen narodnjak. Podtalno delovanje je pospešilo prihod legijonarjev in osvoboditev. Osnovalec se je Narodno veče, ki je ob njegovem spretnem vodstvu zelo hitro uvedlo v Štrigovi normalno življenje. Zatem je začel ustanavljati kulturna in gospodarska društva. Veliko truda je vložil zlasti v Sokolsko društvo, ki mu je kot večletni starosta preskrbel krasno letno telovadišče. Vlagal je svoj trud vsepovsod za napredek gospodarstva in prosvete. Kadar je občina zašla v težke gospodarske stiske, ga je narod postavil na čelo občine, ki jo je po dveh letnem delovanju tudi ozdravel. Pri nedavnih občinskih volitvah, narod ni hotel čuti, da bi kdo drugi vodil občino, čeravno si je slavljence iskreno želel namestnika, pa le ni imel tekmeča. Postavili so ga zopet na čelo edine liste JNS, tako je postal zopet župan občine Štrigova. Nova cesta iz Štrigove v Ljutomer, ki se sedaj dograjuje, je plod njegove inicijative in njegovega dela. Politično je dosleden pristaš JNS, napram vsakemu nasprotniku pa tolerant in poštenjak. Za svoje zasluge ima tudi odlikovanje, red Jugoslovske krone.

Ob njegovi petdesetletnici mu prav vsi občani, bogati kakor siromašni kličejo »Tomislav, gospon apotekar! Še mnogo, mnogo let!« Tem čestitkam se pridružujemo tudi mi, da nam ostane naš prijatelj Tomislav še mnogo let zdrav in čil.

Ženski kotiček

Končiči: Spalnica

Mahagoni, kombiniran z ebenovino? Palisander? Pregrinjalo, zavese, vse bajne kot sen? — Ne o tem! Spalnica komu? Bogati nevesti z opremo petih sob? Proletarki, ki ji je ves svet ena sama luknja? Ne! Nevesti z običajno meščansko opremo kuhinje in dveh sob; spalnice in jedilnice. Zakaj? »Človek prestane potrebe, epidemije, najgroznejše bolezni ter vsemogoče duševne muke, toda najmučnejša tragedija vojskami pa ni urednika Vodnika nitj najmanj premo-

vseh časov je bila, je in bo vedno ostala tragedija spalnice. (Tolstoj - Gorkemu.)

Zakaj bi imel ločene spalnice? Mar se naj plazim k ženi in od nje, kakor da mi ni žena? Kaj otroci in bolezni! Priznajmo, da gara meščanska žena ves dan več od moža, zakaj naj bi samo ona zgubljala še noči. Male nevedčnosti, ki jih skupno preživiva z razumevanjem in vdanostjo, naju je še tesneje družijo.

Vsak mož, ki ljubi, je fantast. Žena mu je nosilec vseh najbolj zvišenih in najlepših lastnosti, ki si jih more zamisliti njegova domišljija. Tega se instinktivno zavedajo mlada dekleta in to je jedro moči, s katero vežejo metrese svoje ljubince: vedno brezhubno negovane in nasmejane, vedno privlačne. Koliko nesoglasja in nepopravljivih razdorov povzroča v zakonu dejstvo, da žene te svoje pred poroko tiho dane obljube ne držijo in da se zanemarjajo — morda neopazljivo javnosti, a vidno možu in najbolj reško opazljivo pač v skupni spalnici.

Mlada oboževana ženica! Angelj moj! Ej — strgana nogavička! In skozi luknjo kuka kurje oko! Tako vsakdanje kurje oko, kakor ga ima njegova babica.

Desni čevlji je že zletel! Zdej levi! Zdej zakašlja in nato zazeva. Široko, glasno! Še enkrat! Še enkrat! Pa prej vendar ni tako zeval!

Da ne ve, kakšna je, predno si zapne naprsnik!

Poljub! Pa diši po cigareтах in po vinu! Težko je delal, truden je in hoče spati. Samo to stran še prebere, ker bo jutri vrnila knjigo. Nato pa takoj ugasne luč. Le še ta stran! A ta stran je večna.

Zdej se bo obrnil in zamajal njeno posteljo. Čaka vsa nerвозna. Glava jo boli. In je nerвозna, ker se obrača, in je nerвозna, ker čaka na obračanje in se ne obrne. In točno ob ¼1. uri začne vleči dreto.

Jutranji žarki so se ji prikradli na lice brez šminke in pudra: uvelo, sivo, luknjičasto, blešččeče od nočne maže.

In nenadoma se zavesta, da je vse cvetje poteptano in da zijajo med njima prepada. Zebe ju. Kdo je kriv? Kaj je krivo?

Gledam v zakonsko spalnico: ogromno, težko, mrko svetišče in grob vse fantazije. A kaj je ljubezen?

Spalnica z eno samo, a za polovico širošo posteljo, lahka, skoraj dekliška. Zavriskala bi od mladosti! — Druga soba s pisalno mizo in moderno spalno sobo je »njegova« in sprejemnica in obednica obnem. Med obema pa nevidno tenka, a trdna pajčevina iluzij, ki se vanjo vsak dan znova vjame dvojice ljubečih src.

Dobro in učinkovito sredstvo.

Prvi: »Če sem precej natreskan, tedaj ne spoznam niti svojih sorodnikov.« Drugi: »Kaj tega še nisi vedel, da je vino najboljše domače sredstvo, ki ima včasih čudežne učinek!«

Po ovinkih.

Žena: Ti me v resnici nimaš več rad! Mož: Kako moreš kaj takega izustiti? Žena: Povej mi, dragi, kateri mož bi se ljubil svojo tako nemoderno oblečeno ženo!

Dr. Fran Vatovec: 140 let slovenske žurnalisticke

(Dalje.)

Po tem merilu razčlenjeno časopisje opredeljujemo v dve skupini: 1. časopisje, ki je izključno informativno; 2. časopisje, ki je tendenčno, oziroma pod tem ali drugim vidikom določno usmerjeno.

Vodnikove »Lublanške Novize« so po svoji vsebini in namenu bile sicer pretežno informativne in poučne, vendar je toplota Vodnikovega rodoljubnega zanosa izdatno oplajala ter posvečevala njene stolpce. Tako so »Lublanške Novize« v svojem poslednjem učinku vendarle služile nacionalni probuji Slovencev ter oblikovanju slovenskega javnega mnenja v mejah tedanjih možnosti.

Z ozirom na poučno informativno stran je Vodnik zajel izbrano snov v najširše razglede ter stlačil v »novične« stolpce novice in poročila iz najrazličnejših področij človeškega snovanja, od politike in kulture do gospodarstva, filozofije, prirodoslovja in celo zvezdoslovja. Tako je Vodnik s svojim razsežnim uredniškim pogledom ter marljivim zbirateljskim delom v malem ustvaril tisto obliko časnika, ki je da-

nes v polni veljavi in ki posreduje pouk in novice v toliki meri, da zadošča vsem čitateljevim željam ter da z žurnalistično posrečeno metodo snovne obdelave uspešno spodrija potrebo po knjigi in celo reviji. Vodnik je s takšnim široko razglednim urejevanjem segel delj in globlje nego marsikateri urednik v poznejši dobi izhajajočih slovenskih časnikov.

»Lublanške Novize« so seznanjale svoje naročnike in čitatele s tedaj perečimi političnimi dogodki. Teh dogodkov je bilo v tedaj nemirni in viharni Napoleonovi dobi toliko, da niso prišli uredniki tedanjih listov tako zlahka v zadrego pri iskanju primerne snovi. V Vodnikovih »Novizah« beremo najraznovrstnejša politična poročila iz vseh delov sveta od Danske in Prusije, Perzije, Batavije, Italije, Francije, Anglije, Nizozemske, »Mojhkovitarskega« (Rusije) in Turčije pa do Švice, Amerike, Nemčije, Švedske in Portugalske. Prevladuje pretežno vojni dogodki ter vojno politične vesti tedanje nemirne dobe, ki ni prizanesla niti precej odmaknjeni Irski, kajti tudi »Irland je poln nepokoja, ropanja, boja, inu v jezho potegovanja.« V tej dobi vrenja pišejo Novize iz »Shpanie«: »V Evropi je ravno tako malo dobrega vupanja; oficirirji na barkah so nepokorni, inu admiral Masaredo jih je nekatere oostro shtrafat persilen bil«. Potem zopet navaja v št. 4. od 26. prosinca 1799, »de Francozi so spet v Rimu, proti Neapli derejo. Naproti pa Regensburgu novice povejo, de Francozom silno huda gre v »Niederlandi« itd.

Vse to ogromno gradivo v zvezi z Napoleonovimi

vojskami pa ni urednika Vodnika nitj najmanj premo-

Vodnik poroča o vsem: o inkviziciji, meri in vagi, angleških misijonarjih, rumenici, Voltairovi smrti, kugi na Španskiem, o telegrafu, pripravi za odganjanje ponočnih tatov, o stroju, s katerim se čisti smetnjava pšenica, cepljenju koz, voznji po zraku, o kisu, iz žita kuhanem, vodnem ovnu, žlahtni kovini »Telleerum«, planetu »Uranu«, večernici, o nekem angleškem čudaku, poštenosti, ženi, ki hlače nosi, o nekem vzornem bogatašu, neki starki, ki je doživela 111 let, nekem divjaku v francoskih gozdovih, o telefonkamnati soli, pitanih volih, vrtih, trtah in vrtoglavih ovcah, novih statvah, sladkorju, gorenjskemu vinu, novem kolovratu, iznajdbi novih črk, najdbi nekega slovenega zoba itd., itd.

(Se nadaljuje.)

Pipa vse bolj izginja iz mariborskih ust

Kakšne cigare in cigarete Mariborčani najbolj obravljajo

Kakor smo že včeraj na kratko poročali, so mariborski kadilci v letu 1936 pretvorili preko 24 milijonov dinarjev v dim. Iz zadevne statistike je razvidno, da je od duhanskih sort najbolj v čišlih duhanski duhan, katerega so Mariborčani spravili v »zrak« 14.116 kg. Drugo mesto zavzema savski duhan, ki so ga mariborski kadilci pokadili za 8272 kg, nato sledi zetski duhan (318 kg), neretvanski (118 kg) ter trebinjski, katerega so Mariborčani pokadili le 2 kg. Duhana za pipo, takozvanega »Amerikanca«, je bilo v preteklem letu potrošenega le 253 kg, dokaz, da v Mariboru »pipa« ni preveč priljubljena.

Od tobačnih izdelkov so Mariborčani največ pokadili cigaret, in sicer zavzema prvo mesto cigareta »Drava«, ki so jo Mariborčani pokadili 40.510.800 komadov. Zelo priljubljena je tudi »uradniška« cigareta »Zeta«, ki so je pokadili 15 milijonov 769.100 komadov. V zadnjem času je prišla do veljave tudi cigareta »Ibar«, ki glede množine zavzema tretje mesto, in sicer s 13.276.400 komadi. Od takozvanih »boljših« cigaret je pri Mariborčanih zelo v čišlih cigareta »Morava«, in sicer je je šlo v preteklem letu v zrak 5.910.800 komadov. Konkurentka »Morava« je »Neretva«. Dosegla je namreč »konzum« 880.900 komadov. Pač pa je narasla potrošnja cigarete »Mirjana«, ki uživa sloves cigarete za dame. Šlo je je v preteklem letu 509.800 komadov. Da je tudi cigareta »Drina« še vedno priljubljena, dokazuje potrošnja v letu 1936, in sicer 792.000 komadov, dočim so pokadili »Vardarskih cigaret« le 463.800 komadov. Od ostalih cigaret sledi 43.660 komadov »Sumadija«, 17.460 komadov »Minjon«, 7980 komadov »Strumice«, 4560 komadov »Kosovo«, 7080 komadov »Jadrane«, 2450 komadov »Karadjordje« ter 139.600 komadov »Vardar« brez nikotina. Ob priliki božičnih praznikov so se prodajale tudi posebne kolekcije cigaret, ki so jih dobre mamice in neveste darovale možu ali izvoljencu. Takih kolekcij je bilo v preteklem letu prodanih skupno 266.

Da je tudi krog častilcev naših odličnih cigar velik, nam dokazujejo naslednje številke: največ so Mariborčani pokadili cigare »Brazilika«, in sicer 242.200 komadov, nato sledi »Kratka domača«. V zrak so spravili 163.700 komadov. Tudi »Portorika« se lahko ponaša z veliko priljubljenostjo, pokadili so je namreč v preteklem letu za 141.100 komadov. Nekdaj je bila zelo v čišlih tudi »Viržinka«, toda v preteklem letu je je šlo v zrak le 68.200 komadov, dočim se je »Kuba« zopet zelo udomačila. Popušili so je za 104.500 komadov. Od takozvanih »finih« cigar je bilo največ povpraševanja po »Operas« (88.760 komadov!), »Britanik« 5470 komadov, »Trabuk« 11.380 komadov, »Regalitas« 8960 komadov, »Perla de Kuba« 401 komadov in »Flor de Havana« pa samo 280 komadov. Pač pa so Mariborčani pokadili poleg omenjenih vrst cigar še 163.7000 komadov mešanih

inozemskih cigar, ki jih je uprava državnih monopolov spravila v promet.

Od duhana za žvečenje je bilo v preteklem letu prodanih 1380 kg »klobasic« in 333 kg »Burmuta«. Za cigaretni papir pa so Mariborčani izdali 259.325 Din.

Vse navedene vrste tobačnih izdelkov, ki so jih v preteklem letu spravili mariborski kadilci v zrak, predstavljajo vrednost 24.168.713,50 dinarjev. Naše čitatele bo tudi zanimalo, za koliko so Mari-

borčani v letu 1936 v posameznih mesecih pokadili: meseca januarja so Mariborčani izdali za tobačne izdelke 1.839.330,50 dinarjev, meseca februarja 1.841.552,50, marca 1.918.712,50, aprila 2.001.576,50, maja 2.040.789,50, junija 2.091.561,50, julija 2.132.069,50, avgusta 2.186.288, septembra 2.016.734, oktobra 2.107.102, novembra 1.913.677, decembra pa 2.079.319,50 dinarjev. Največ torej avgusta, najmanj pa januarja.

Zadnje telefonične vesti

Francoski protest radi zkrčevanja nemških čet v Španskem Maroku

PARIZ, 9. januarja. Francoska vlada je potom svojih konzularnih zastopnikov v Španskem Maroku vložila pri predstavnikih generala Franca najostrejši protest proti kršitvi špansko-francoskih morskikh pogodb. V smislu teh pogodb ne smeta niti Španija niti Francija dovoliti tujim četam pristanka na španskih, oziroma francoskih kolonialnih tleh. V francoskem protestu se navaja, da je Franco dopustil izkrcanje nemških čet na španskem področju. Španci so prepustili Nemcem vojašnice in taborišča, razen tega

pa utrjujejo tudi Ceuta in La Roche. Francoska vlada zahteva umik tujih čet. V cilju povdanka tega svojega stališča je francoska vlada koncentrirala svoje sredozemsko brodovje ob morskikh obalah ter se dotrjuje, da se tamkaj zbira tudi francosko aliančno vojno brodovje. Vojaštvo v francoskem Maroku je v strogi pripravljenosti. Vojni minister Daladier se pada dne 15. t. m. osebno v Maroko, da osebno nadzira francoske vojaške ukrepe.

Valencijska vlada se radi „Palosa“ podreja nevtraliziranemu odboru

LONDON, 9. januarja. Valencijska vlada je sporočila londonskemu nevtraliziranemu odboru, da se v aferi nemškega parnika »Palos« ter v tej zvezi zaplenjenega blaga podreja razsodbi imenovane-ega odbora. Če odbor ugotovi, da tovor »Palosa« ni vojni material, potem je baskiška vlada pripravljena, da tovor vrne Nemčiji. V obratnem slučaju pa bo po-

stopala z materialom kot z vojnim plenom. Vest, da je tovor »Palosa« bil izročen Nemcem, ne odgovarja resnici.

Dramatična aretacija najnevarnejšega vlomilca v Ljubljani

LJUBLJANA, 9. januarja. Sinoči se je posrečilo ljubljanskim detektivom, da so izsledili nekega Škapina, ki je med naj-

Ženi iz PLEMENA ZULU

nevarnejšim vlomilci v naši državi in ki je skupno z dvema področjema iz Trsta v zadnjih dneh samo v Ljubljani in na Vrhniki izropal okoli 17.000 dinarjev. Detektivski so ga izsledili v nekem skrivatišču pri topniški vojašnici okoli 10. zvečer, nakar je hotel Škapin streljati in zbežati. S pravčasnim strelom v nogo se je posrečilo preprečiti to njegovo nakanano ter ga aretirati.

Gospodarske beležke

Sejem za prešče v Ptujju v sredo dne 7. t. m. je bil srečno založen in tudi kupčija je bila slaba. Pripeljali so 175 ščeti- narjev, prodali pa 54 komadov. Cene svinjam so istotako nekoliko poskočile in so bile naslednje: pršutarji 6—6,50 Din, mastne svinje 7 do 7,50 Din, plemenske svinje 5,50—6,25 Din za kg žive teže; mrtve teže 9—10 Din. Prasce stare 6—12 tednov so prodajali po kakovosti od 60—120 Din komad.

Za smeh in dober volja

Perpetuum mobile.

Učitelj: Kdo izmed vas mi ve povedati, če sploh obstoja perpetuum mobile; to je naprava, ki vedno sama od sebe dela?

Dijak: Seveda obstoja! To je razorožena konferenca.

Nerazumljivo.

— Pravite, da imate štiri leta starega ina. Od smrti vašega moža pa je preteklo že deset let. Kako naj si to razlagam?

— Kajne, da je to čudno; še sama sem mu čudim!

Ona še vedno čaka.

A: Čudno se mi zdi, da se Lojzka še poročila.

B: Kaj ne veš, da čaka na svoj ideal?

A: Kdo pa je ta ideal?

B: Prvi možki, ki jo bo zaprosil za no roko!

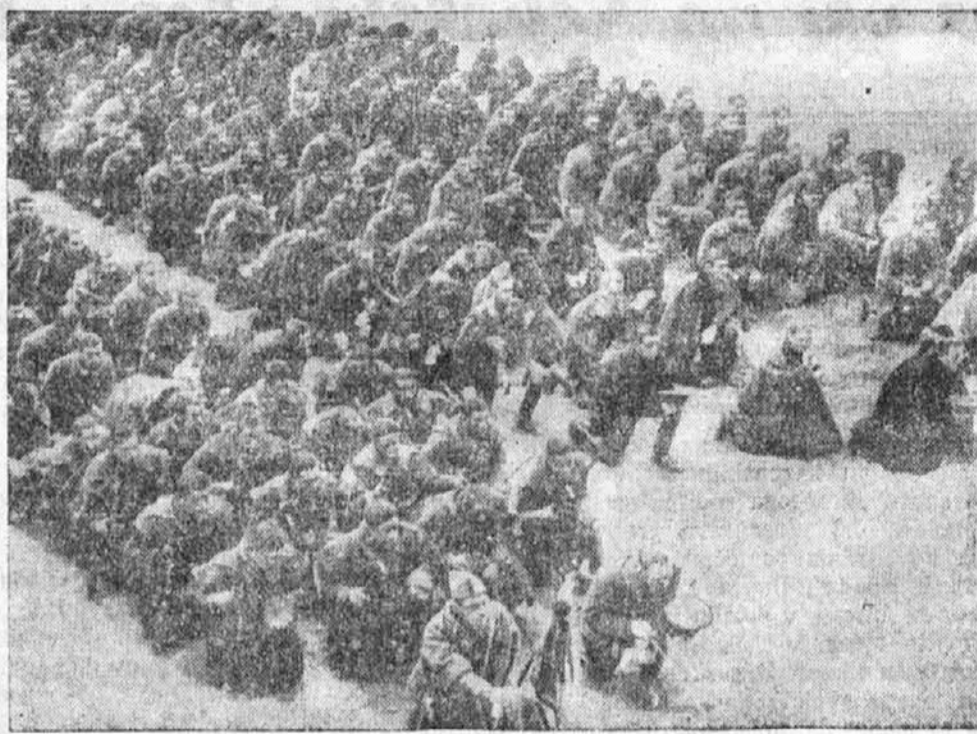
Gospod, ki ima opravka z milijoni.

A: Ali poznaš onega gospoda?

B: Kako bi ga ne; to je vendar mož, ima opravka z milijoni.

A: Ali je ta gospod kakšen bogataš?

B: Bogataš ni, pač pa bakteriolog!

Pet sto novih častnikov Francoske vojske se pripravljajo na nastop pred odnošdom na fronto.

Krtine

Tudi moderna doba ima dvoje svetov: prvi je na soncu, drugi mračen ali celo temen. V njem se zbirajo razgaljenosti, ki so si že davno odpeli in raztrgali jopič sramu, osebnega spoštovanja in časti. Tukaj trčimo z onim obratnim sorazmerjem, ki ga srečamo na vsakem vogalu: čim večje naselje, čim večja gneča, tem več je podzemskih svetov — krtin. Tod se tkó skrivnostne mreže čez nadzemski svet, maščevanje, zločini te in one vrste: generalni štabi zastopajo na tajnih sejah svoje različne interese, ki zadevajo vse človeške ustvaritve; kes in odpoved, obup in zalet v blodnjo domujejo v teh mračnih zakotjih.

Mariborske krtine miso te zloglasne vrste in tako temačne; življenjska črta razgaljenec se vije le skozi prvotni Maribor, ko se meščan ni upal tako na svetlo in kamor se je v primeru potrebe lahko vsak čas umaknil na varno.

Zdim prav te dni v kotu ene teh pol-

krtin in štejem armado krtinarjev. Prihajajo, odhajajo, kukajo in si pritaženo namigavajo. Mnogo jih je in z obrazov jim razbereš, da jih je še, a ima vsak svojo uro.

Iz šepeta zraste polagoma krič, in odporen smeh tone v oblake dima. Mučen akord ti leže na dušo kot svinčena para. Ne veš, kam bi ga uvrstil. Čutim, kako se mi krivi obraz v tragičen izraz. V hreščecem ženskem glasu, hripavem in raztrganem, je povest od neznanu kje. Tukaj izgoreva v zadnjih plamenih in se peni kot dušeča mlakuža. V zabuhlem obrazu in krvavih očeh je zapisano, kod se bo vila njena steza, z blatnih čevljev in obleke se roga njen — poklic, ki je težji od vseh ostalih. Mi ga pomilujemo, ona ga ne; že davno je prebolela samobolžbo in kesanje. Če se mi njenji zaposlitvi smejemo, ga vzame ona z vso kruto resnostjo. Okrog »Treh« in bogsi-gavedi kje se izživlja ta svet, ki ne sme po sončnih poteh. Samo eno ve — da ni poti nazaj in ne mara v ono sredino, ki je je deležno vsako bitje ponosa in oseb-

ne časti. Brez volje in razsodnosti se pogreza v okrilju pretkanih organizatorjev — bratov med delavkami — vedno globlje in globlje, končno se nepogrešana umakne, da jo nadomesti druga.

Tisoč in tisoč je takih povesti, ki jim ne vemo začetka, pač pa izločno razberemo njih konec. — In tudi tukaj se reži protislovje: blodnja je s sonca, mogoče z onega najvišjega in najsvetlejšega.

Zapičim oko v kopico glav, ki se tišči-jo druga k drugi, da iztaknem kak dnevniki red bi bil v gostem mežikanju in gibih. Zaman. Med tem pa dobiš na svojo desno ali levo družbo, ki te vztrajno dreza z noge.

Ne vem, kam naj bi uvrstil onega-le srednje postave močnih pleč in prožnih kretenj; gleda prodorno in se menda povsod takoj znajde. Zdi se ti znan, daš ga nisi še nikdar srečal; nosi izraz obrazov, ki jih srečaš povsod. A kdo in kaj je? Šele ko zgine kot plazeča senca čutiš, da ni njegova bližina prijetna.

Saj poznate one, ki dnevno trkajo na

vrata; brez srajce so, čevljev in pokrivala, mehki in ponižni. Če imaš koičkaj dober spomin, jih srečaš oblečene in obute pri kvartanju in pijači, dobre volje in razposajene. Naberačeno blago pa se kot moderen zaslužek spreminja v krtinasto naslado.

V kotu samuje zamišljen mladenič upal-lich lic in otožnega obraza. Ali mu ne gre na jok in ni li poln očitkov napram sebi? Zasmili se mi.

»Prosim!« mu rečem sočutno in poklo-nim mal drobiž.

»Gospod,« odvrne presenečen, »saj nisem...«

Da, tudi v somraku so ljudje sonca, ki ti tukaj izvabijo še večje sočutje in te pomaknejo bližje tudi ostalim, da ti neprestano brni vprašanje, kje da je vzrok tolikim zablodam — v njih ali izven njih.

Mnogo mračnosti je na soncu in mnogo sonca v somraku. Zato je tudi v naših krtinah te dni bolj toplo in domačnostno. Videl sem solze in začutil v njih neznost sanj in hrepenenje po tih in blaženi noči. Pognalo me je iz krtine.

KOMPLETNO KUHINJO ugodno prodam. Mizarstvo Maver, Koroška cesta 46. vhod iz Vrtnice ulice. 138

ZA TRGOVCE. Prodaj dva pulta, 3 police. eno s predali, dve odprti, 1 decimalno, nosilnost 500 kg. Vprašati Kovačič, pekarna. Tezno. 136

Kupim

PO NAJVIŠJIM CENAM kupuje staro zlato Ant. Kiffmann, Aleksandrova 11, 6653

Dobro ohranjeno **HARMONIKO** kupim. Gostilna Šramel, Danjkova ul. 10 121

VINSKE STEKLENICE (0,7) kupuje Slovensko planinsko društvo, Aleksandrova cesta 16. 151

Posojilo

KDO BI POMAGAL siroti ohraniti dom s posojilom od 15—20.000.— Din. Garancija in stanovanje na razpolago. Ponudbe na upravo pod »1937«. 128

IŠČEM POSOJILO Din 25.000.—. Vknjižba na posvetstvo na prvo mesto. Naslov v upravi lista. 144

V najem

GOSTILNO oddam takoj v najem zakonskemu paru upokojevcem. — Aleksandrova 45. Studenci. 113

Lokal

LOKAL IN SOBO s štedilnikom takoj oddam. Aleksandrova 45, Studenci. 114

Sobo odda

OPREMLJENO SOBO v centru oddam. Naslov v upravi. 94

SOBO S ŠTEDILNIKOM oddam eni ali dvema osebam. Ljubljanska 42. 125

OPREMLJENO SOBO s prehrano in vso oskrbo oddam. Gregorčičeva ulica 8. II. nadstr. 124

LEPO SOBO s posebnim vhom oddam s 15. januarjem. Frankopanova 14, I. nadstr., vrata 6. 105

Stanovanje

ZDRAVNIK išče vsaj šestsošno stanovanje v bližini centra. Selitev april-avgust. Ponudbe na upravo pod »Solnačno«. 95

SOBO IN KUHINJO oddam mirni stranki s 1. februarjem. Krčevina, Aleksandrova cesta 13. 92

SOBO IN KUHINJO oddam stranki brez otrok. Franc Filipič, Pobrežka cesta št. 38. 91

STANOVANJE oddam Karla Marksa ulica št. 22, Studenci. 87

SOLNČNO STANOVANJE tri sobe, predsoba, kuhinja, shramba, oddam s 1. februarjem. Gregorčičeva ul. 22, II. nadstr., desno 117

TRISOBNO STANOVANJE oddam za Din 400.— mesečno. Informacije v gostilni Šramel, zraven magdalenskega parka. 120

GOSPODIČNO. ki je čez dan v službi, sprejemem na stanovanje. Fasswald, šivilja, Trg svobode 1. 126

DIJAKA sprejemem. Gregorčičeva 6. II., levo. 130

STANOVANJE oddam. Vojašniška ul. 5. 139

SOBO IN KUHINJO oddam mali družini. Dušanova ulica 3. 131

SOBO IN KUHINJO oddam. Studenci, Jurčičeva 93, pri gozdu. 145

GOSPODIČNE sprejemem na stanovanje in hrano. Tržaška cesta 1. Dajčman. 152.

Službo išče

IŠČEM SLUŽBO SLUGE, raznašalca kruha ali kaj slično. Naslov v upravi. 104

Hiša

na glavni cesti Verzej - Murska Sobota

prilagodljiva za gostilno ali trgovino ter mladi sado-nosnik in dve jutri gozda na prodaj!

Vprašati **HARI JOSIP, ČAKOVEC** 149

KUHARICA samostojna, srednjih let, išče službo pri boljši družini brez otrok za takoj ali eventualno s 1. februarjem. Naslov v upravi. 119

Službo dobi

NATAKARICO zmožno kavelje Din 500.— sprejemem takoj. Maribor, Smetanova ul. 59. 77

UCENCA sprejme Anton Kiffmann, urar Aleksandrova cesta 11. 52

KUHARICO, ki opravlja tudi vsa druga hišna dela, iščem. Naslov v upravi. 69

KUHARICO ali kuharja, perfektno moč, za restavracijo sprejemem. Vicel, Maribor. 150

Pouk

Temeljito po izkušeni metodi **POUČUJEM SLOVENŠČINO** nemščino, italijansčino in francoščino. Tudi za male skupine. Naslov v upravi. 103

Gostilniška otvoritev!

Cenjenemu občinstvu najljubdeje naznanjam, da sem staro znano

gostilno preje »Modrič«, Taborška ul. 20

kupila v svojo posest. Priporočam se z najboljšimi sortiranimi vini znanih kletk »grofa Herberste na«, mrzla in topla jedila vsaki čas, pristne domače klobase in prekajeno meso po najnižjih cenah. Abonenti se sprejemajo na dobro hrano. 118

Za polnoštevilni obisk prosi z odličnim spoštovanjem **Marica Klemenčič, gostilničarka.**

POSOJILNICA

R. Z. Z. O. P.

MARIBOR, NARODNI DOM

USTANOVLJENA LETA 1882

Stanje hranil. vlog blizu 60 milijonov Din
Rezervni sklad nad 10 milijonov Din

Sprejema hranilne vloge na knjižice in na tekoči račun ter jih obrestuje najkulantneje

KONCERTNA PEVKA
LENI LAPAJNE
daje pouk v solo petju.
Sprejema od 10—12 in od 15—17.
GRAJSKI TRG I/III. 156

Opravična številka IX I 4339/36-18

Opravična številka IX I 2469/36-21

Dražbeni oklic Dražbeni oklic

Dne 1. marca 1937 ob 10. uri bo pri podpisanem sodišču v sobi št. 11 dražba nepremičnin.

Zemljiška knjiga: Sv. Miklavž vl. št. 44

Cenilna vrednost: Din 24.491.—

Najmanjši ponudek: Din 16.327*50

Pravice, katere bi ne pripuščale dražbe, je oglašiti pri sodišču najpozneje pri dražbenem naroku pred začetkom dražbe, sicer bi se jih ne moglo več uveljavljati glede nepremičnine v škodo zdražitelja, ki je ravnal v dobri veri.

V ostalem se opozarja na dražbeni oklic, ki je nabit na uradni deski sodišča.

Sresko sodišče v Mariboru, odd. IX., dne 23. decembra 1936.

Dne 24. februarja 1937 ob 10. uri bo pri podpisanem sodišču v sobi št. 11 dražba nepremičnin.

Zemljiška knjiga: Rače vl. št. 14

Cenilna vrednost: Din 31.705.—

Vrednost pritlikin: Din 160.—, že prišteto k cenilni vrednosti zemljišča

Najmanjši ponudek: Din 21.136*67.

Pravice, katere bi ne pripuščale dražbe, je oglašiti pri sodišču najpozneje pri dražbenem naroku pred začetkom dražbe, sicer bi se jih ne moglo več uveljavljati glede nepremičnine v škodo zdražitelja, ki je ravnal v dobri veri.

V ostalem se opozarja na dražbeni oklic, ki je nabit na uradni deski sodišča.

Sresko sodišče v Mariboru, odd. IX., dne 22. decembra 1936.

RANILNICA DRAVSKE BANOVINE MARIBOR

Centrala: **MARIBOR** v lastni novi palači na ogiu Gosposke - Slovenske ulice

Najbolj varna naložba denarja, ker jamči za vloge pri tej hranilnici Dravska banovina s celim svojim premoženjem in z vso svojo davčno močjo — Hranilnica izvršuje vse v denarno stroko spadajoče posle točno in kulantno

Sprejema vloge in knjižice na tekoči račun po najugodnejšem obrestovanju

Podružnica: **CELJE** nasproti pošte, prej Južnoštajerska hranilnica